

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Circular /Acad Sec./ HF/ Curriculum-12(7)/ NEP-PG/ 2023.

It is hereby inform to all concerned that, on the recommendation of Dean, Faculty of Humanities; **the Hon'ble Vice-Chancellor has accepted the following subject wise Curriculum of National Education Policy-2020** under the faculty of Humanities in his emergency powers under Section 12 [7] of the Maharashtra Public University Act, 2016 on behalf of the Academic Council.

Sr. No.	PG Subject wise Curriculum	Semesters
01.	M.A. First & Second Year Progressively [Marathi] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
02.	M.A. First & Second Year Progressively [Hindi] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
03.	M.A. First & Second Year Progressively [Urdu] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
04.	M.A. First & Second Year Progressively [Pali & Buddhism] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
05.	M.A. First & Second Year Progressively [Sanskrit] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
06.	M.A. First & Second Year Progressively [History] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
07.	M.A. First & Second Year Progressively [Archaeology] for University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
08.	M.A. First & Second Year Progressively [Political Science] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
09.	M.A. First & Second Year Progressively [Public Administration] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
10.	M.A. First & Second Year Progressively [Lifelong Learning] for University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
11.	M.A. First & Second Year Progressively [Political Science] for affiliated Colleges and University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
12.	M.A. First & Second Year Progressively [Arabic] for affiliated Colleges.	Ist & IInd and IIIrd & IVth

:: 02 ::

13.	M.A. First & Second Year Progressively [Women's Studies] for University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
14.	M.R.S. First & Second Year Progressively [Socio-Cultural and Political Aspects] for University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
15.	M.R.S. First & Second Year Progressively [Rural Economics, Banking and Industry] for University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth
16.	M.A. First & Second Year Progressively [Thoughts of Mahatma Phule & Dr. Ambedkar] for University Campus.	Ist & IInd and IIIrd & IVth

This is effective from the Academic Year 2023-24 and Onwards progressively as appended herewith.

All concerned are requested to note the contents of this circular and bring notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University campus,
Aurangabad-431 004.
Ref. No. SU/Col. & UC/ PG/NEP/
2023/5967-77

}}
}}
}}
}}
}}

**Deputy Registrar,
Academic.**

Date: 19.07.2023.

Copy forwarded with compliments to:-

- 1] **The Head, all concerned departments ,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad and Sub-Center, Osmanabad.
- 2] **The Principal, all affiliated colleges,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.
- 3] **The Director, University Network & Information Centre, UNIC,**
with **a request to upload this Circular on University Website.**

Copy to :-

- 1] **The Director, Board of Examinations & Evaluation,**
- 2] **The Sec. Officer, [M.A. Unit] Exam. Branch,**
- 3] **The Section Officer, [Eligibility Unit],**
- 4] **The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,**
- 5] **The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,**
- 6] **The In-charge, [E-Suvidha Kendra],**
- 7] **The Public Relation Officer,**
- 8] **The Record Keeper,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.

-**=-

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Curriculum of

M. A. First Year

[Thought of Mahatma Phule &

Dr. Ambedkar]

Semester-I & II

‘under National Education Policy-2020’

[Implemented at University Autonomous Department]

[Effective from the Academic Year 2023-24 & Onwards Progressively]

Dean
Faculty of Humanities,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad.

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.

Illustrative Credit Distribution Structure for two year / One Year PG M.A. Mahatma Phule- Dr. Ambedkar Thoughts & Research Center Programme

Year (2 Yr PG)	Level I	Sem. (2Yr)	Major		Research Methodolog y	On Job Training /Field Project	Research Project	Cum. Cr.	Degree
			Mandatory	Elective (Select any one form Basket)					
I	6.0	Sem : I	Mandatory – 1 : 4 PATH 401 Social Thoughts of Mahatma Phule Mandatory – 2 : 4 PATH 402 Pre – Ambedkar Dalit Movement (1818-1920) Mandatory – 3 : 4 PATH 403 Social Thoughts of Dr. Ambedkar Activity : 4 : 2 Reading Reviews on the text of M. Phule, Study of samatasainikdal and vision of Dr. Ambedkar, etc.	Elective 1 : 4 1. PATH 404 Educational Thoughts of Mahatma Phule 2. PATH 405 Economic Thoughts of Mahatma Phule 3. PATH 406 Dr. Ambedkar Struggle for women's emancipation	RM -1:4 Research Methodology and Research in M.Phule – Dr. Ambedkar Studies	--	--	22	PG Diploma (after 3 year Degree)
		Sem : II	Mandatory – 5: 4 PATH 407 Religious Thoughts of Mahatma Phule Mandatory – 6 : 4 PATH 408 Dalit Movement under Dr. Ambedkar 1920-1956 Mandatory – 7: 4 PATH 409 Economic Thoughts of Dr. Ambedkar Activity : 8 : 2 Reading & Reviews of the text of Dr. Ambedkar, etc.	Elective 2 : 4 1. PATH 410 Educational Thoughts of Dr. Ambedkar 2. PATH 411 Dr. Ambedkar and western Political Thoughts 3. PATH 412 Mahatma Phule and Peasant Struggles in Maharashtra	--	OUT/FP :4	--	22	
Cum Cr. For PG Diploma			28	08	4	4	--	44	

Exit Option: PG Diploma (44 Credits) after Three Year UG Degree

II	6.5	Sem : III	Mandatory – 9 : 4 PATH 413 The literature of M. Phule Mandatory – 10 : 4 PATH 414 Post Ambedkar Dalit Movement Mandatory – 11 : 4 PATH 415 Dr. Ambedkar and Indian Constitution I Activity : 12 : 2 1. Reading and Reviews on Dr. Ambedkar speeches 2. Writing summary of sources 3. Critical studies of one bibliography of M. Phule Dr. Ambedkar, etc.	Elective 3 : 4 1. PATH 416 Life and Mission of M. Phule 2. PATH 417 Life and mission of Dr. Ambedkar 3. PATH 418 Religious Thoughts of Dr. Ambedkar			RP- 1 : 4	22	PG Degree after 3 : Year UG or PG Degree after 4: Year UG
		Sem : IV	Mandatory – 13 : 4 PATH 419 Dr. Ambedkar and Human Rights Mandatory – 14 : 4 PATH 420 Dr. Ambedkar on Democracy Mandatory – 15: 4 PATH 421 Dr. Ambedkar and Indian Constitution II	Elective 4 : 4 1. PATH 422 Nationalism : M.Phule and Dr. Ambedkar 4. PATH 423 Political Thoughts of Dr. Ambedkar 5. PATH 424 Dr. Ambedkar on Literature			RP- 2 : 6	22	
Cum Cr. For 1 Yr PG Degree			26	08	-	-	10	44	
Cum Cr. For 2 Yr PG Degree			54	16	4	4	10	88	
2 Years : 4 Sem. PG Degree (88 Credits) after Three Year UG Degree 1 Year – 2 Sem PG Degree (44 Credits) after four year UG Degree									
8.0			Course work Min. 12 (3 Courses of 4 Credits Each 4 x 3 = 12)	Training in Teaching/Education /Pedagogy : 4			Min.16 + Ph.D. work	Ph.D. in subject	

Note : 1. OJT/FP should be completed during summer vacation.

2. P.G. Programme is based on DSC Specialization.

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY

Aurangabad

Illustrative Credit Distribution Structure for Two Year /One Year

M.A. Mahatma Phule – Dr. Ambedkar Thoughts and Research

Centre

Course Structure

**Subject: Mahatma Phule – Dr. Ambedkar Thoughts &
Research Center**

(Effective from 2023-24)

Illustrative Credit Distribution Structure for Two Year /One Year

M.A. Mahatma Phule – Dr. Ambedkar Thoughts and Research Centre

Class: M. A. First Year

Semester: First Semester & Second Semester

Subject: Mahatma Phule – Dr. Ambedkar Thoughts

Sr. No.	Specification/ type of Papers	First Semester		Total Credits/ Semester	Second Semester		Total Credits/ Semester	Total Credits/ Year
		Paper	Credits		Paper	Credits		
1	Major Mandatory	Mandatory-1	4	12	Mandatory -4	4	12	24
		Mandatory-2	4		Mandatory -5	4		
		Mandatory-3	4		Mandatory-6	4		
2	Major Activity	Activity-1	2	2	Activity-2	2	2	4
3	Major Elective	Elective-1	4	4	Elective-2	4	4	8
4	Research Methodology	RM	4	4	--	--	--	4
5	On Job Training/ Field Project	--	--	--	OJT/FP	4	4	4
6	Research Project	--	--	--	--	--	--	--
Cum. Cr./ Semester		--	22	22	--	22	22	44
Cum. Cr./Year		--	--	--	--	--	--	44

Exit option: Exit Option: PG Diploma (44 Credits) after Three Year UG Degree**M.A. First Year: Mahatma Phule – Dr. Ambedkar Thoughts****First Semester:**

1. Major Mandatory-1: **PATH (MM) - 401 Social Thoughts of Mahatma Phule**
2. Major Mandatory-2: **PATH (MM) - 402 Pre – Ambedkar Dalit Movement (1818-1920)**
3. Major Mandatory-3: **PATH (MM) - 403 Social Thoughts of Dr. Ambedkar**
4. Major Activity-1: **MA -001-Reading Reviews on the text of M. Phule, - Study of samatasainikdal and vision of Dr. Ambedkar, etc.**
5. Major Elective-1: **PATH (ME)-501 Educational Thoughts of Mahatma Phule**
2: PATH (ME)-502 Economic Thoughts of Mahatma Phule
3: PATH (ME)-503 Dr. Ambedkar Struggle for women's

Emancipation

6. Research Methodology: **PATH (RM) -400 Research Methodology and Research in M.Phule – Dr. Ambedkar Studies**
7. On Job Training/Field Project: -----
8. Research Project: -----

M.A. I Year, Semester – I
Mandatory – 1 Credit -4
PATH (MM) - 401 Social Thoughts of Mahatma Phule

COURSE OBJECTIVES: This course will orient students about the social conditions in 19th century and will inform students about the social ideology of Mahatma Phule. It will also shed light on the Phule's analysis of caste and patriarchy.

UNIT I	Social condition Prevalent in 19 th century a) Caste system b) Condition of women
UNIT II	Critique of caste system a) Genesis of caste and untouchability b) Critique of Brahmanical hegemony
UNIT III	Critique of caste system c) Analysis of caste exploitation and domination d) Struggle against caste system
UNIT IV	Critique of women's subjugation a) Critique of patriarchy b) Graded exploitation of caste and women c) Contribution to women's reform
UNIT V	Mahatma Phule's contribution to feminist theory and his contemporaries a) Social reformers of 19 th century in Maharashtra b) Tarabai Shinde and Pandita Ramabai

Suggested Readings:

1. Guru Gopal: "Cracked Mirror," OUP, New Delhi.
2. Pandian M.S.S.: "Brahmin Nonbrahmin Genealogies of Tamil Political present" Permanent Black, New Delhi.
3. O Nagraj: "The Flaming of the Fleet," permanent Black, New Delhi.
4. Badri Narayan, "Making Dalit Public."
5. Gendering Caste- Through a Feminist lens Every day lives, 2006 Everyday History-2006. The Social Philosophy-119-137)
6. 2006 (Rewriting History- The life and Time of Pandita Ramabai- Uma
7. Johannes Beltz, 2005, Mahar, Buddhist and Dalit: Religious conversion and socio Political Emancipation, Manohar Publication Delhi.
८. १९८९ – खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
९. १९७० संपा. एल. आर. बाली – द राईज अँड फॉल ऑफ हिंदू वुमेन.
१०. गुंदेकर श्रीराम -२०१० सत्यशोधकी इतिहास साहित्य प्रकाशन लातूर.
११. गेल -१९९८ – जातवर्ग आणि लिंग / पितृसत्ता – गेल ऑमव्हेट
१२. १९९९ – बुद्ध भारतीय इतिहासातील लोकशाही, स्वातंत्र्य पृ. ९८, सावित्रीबाई फुलव प्रकाशन येवला, क्रांतिसिंह नाना पाटील अकादमी.
१३. २०१२- प्रिमिटिव्ह कम्युनिझम, मातृसत्ता, - स्त्रीसत्ता आणि भारतीय
१४. २००८ - दासशुद्रांची गुलामगिरी पूर्वोक्त – पृ. ३०
१५. २००८ पृ.३ - दासशुद्रांची गुलामगिरी, मावळाई प्रकाशन शिरूर, पुणे.
१६. २००६ कालातीत वारसा हरी नरके संपा. महात्मा फुले – शोधाच्या नव्या वाटा पृ. २४
१७. २००६ , इतिहासकार हरी नरके, महात्मा फुले – शोधाच्या नव्या वाटा (पृ. १०८) महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
१८. निकम श्रीराम, गांधी- आंबेडकर आणि अस्पृश्यता मुक्ती, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१९. पानतावणे गंगाधर: विद्रोहाचे पाणी पेटले आहे, संघर्ष प्रकाशन, नागपूर.
२०. बागुल योगीराज: डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि त्यांचे दलितेतर सहकारी ग्रंथाली, मुंबई.
२१. वराळे बळवंत हणमंतराव, डॉ. आंबेडकरांचा सांगाती बळवंत हणमंतराव वराळे, विनिमय प्रकाशन, मुंबई.
२२. गणवीर, रत्नाकर : विलायतेहून डॉ. बाबासाहेबांची पत्रे, राजगृह प्रकाशन नागपूर.
२३. पाटील, शरद : मार्क्सवाद- फुले – आंबेडकरवाद, सुगावा प्रकाशन, पुणे.
२४. सुरवाडे, विजय : समकालीन सहकार्यांच्या आठवणीतील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
२५. कीर धनंजय (१९७३), 'महात्मा जोतीराव फुले' पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
२६. चौसाळकर अशोक (१९९०), महात्मा फुले आणि शेतकरी चळवळ, लोकवाङ्मय, मुंबई.
२७. ठोंबरे तानाजी (१९९१), 'महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक कार्य', लोकवाङ्मयगृह, मुंबई.

M.A. I Year, Semester – I

Mandatory – 1 Credit -4

PATH (MM) - 402Pre-Ambedkar Dalit Movement, 1818-1920

COURSE OBJECTIVES: This course will inform students about the condition of untouchables and the nature, structure and struggle of Dalit movement before Dr. Ambedkar.

UNIT I	Review of Historiography a) Sources : Archival, Newspapers, Writings of Mahatma Phule and V.R. Shinde, Memoirs, Popular Memories b) Historiography and Sources
UNIT II	II) Understanding Caste and Untouchability a) Caste and Untouchability in 19th Century Maharashtra: Religious and Social Basis of Caste and Untouchability b) Colonial Intervention: Changes in Caste, c)Watan-System, Class/Caste Mobility and Dalits
UNIT III	d) Emergence of Anti-Caste Movement e) Christian Missionaries and Issues of Caste and Untouchability f) Social Reform Movement: Failure to Address Issues of Caste and Untouchability
UNIT IV	Mahatma Phule's Ideology and Work: Satyashodhak Samaj and Rise of Radical Dalit Consciousness
UNIT V	Early Dalit Movement a) Work and Thought of Gopal Baba Walangkar, Shivaram Janba Kambale, Ganesh Akkaji Gavai, Kisan Faguji Bansode.

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Rege, Sharmila 2006 "Dalit Studies as Pedagogical Practice;" AMID, Madras.
3. Dr. Jatav D. R. ; "The Social Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Phoenix Publishing House, Agra.
4. Teltumbade Anand: "Mahad The making of the First Dalit revolt", manohar New Delhi.
5. Rao Anupama: "The Caste Question: Dalits and The politics of Modern India," permanent Black New Delhi.
6. Omvedt Gail: "Dalits and Democratic Revolution," Sage, New Delhi.
7. Guru Gopal: "Cracked Mirror," OUP, New Delhi.
8. Guru Gopal: (edi) "Humiliation," OUP, New Delhi.
9. Badri Narayan: " Women Heros and Dalit Assertion in North India: Culture Identity and Politics" sage, New Delhi.
10. Badri Narayan, " Making Dalit Public."
11. Ambedkar B.R.The rise and fall of Hindu Women ed. L.R.Balley- Bhim Patrika Publication, Jalandhar, Panjab-1970 Chakarawarti Uma-2006-Tulika Books
12. Gendering Caste- Through a Feminist lens Every day lives,2006 Everyday History-2006. The Social Philosophy-119-137)
13. Chkraworthi Uma-1998-Rewriting History-The life and times of Pandita Ramabai,kali for women,Delhi-
१४. १९८९ – खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
१५. १९७० संपा. एल. आर. बाली – द राईज अँड फॉल ऑफ हिंदू वुमेन भीम पत्रिका पब्लिकेशन, जालंधर, पंजाब.
१६. गुंदेकर श्रीराम -२०१० सत्यशोधकी इतिहास साहित्य प्रकाशन लातूर.
१७. १९९९ – बुद्ध भारतीय इतिहासातील लोकशाही, स्वातंत्र्य पृ. ९८, सावित्रीबाई फुलव प्रकाशन येवला, क्रांतिसिंह नाना पाटील अकादमी.
१८. २००८ - दासशुद्रांची गुलामगिरी पूर्वोक्त – पृ. ३०
१९. गावळी पी. ए: पेशवेकालीन गुलामगिरी व अस्पृश्यता, आनंद प्रकाशन, औरंगाबाद.
२०. नागराळे मोहन भा: विदर्भातील दलित चळवळ, प्रदीप हाडके, नागपूर.
२१. त्रिंबक ना अत्रे : गावगाडा, द.चि. पुंडे (संपा.) शताब्दी आवृत्ती, गावगाडा, राजहंस पुणे.
२२. दांडेकर, वि.म. व म. मा. जगताप, महाराष्ट्राची ग्रामीण समाजरचना, गोखले अर्थशास्त्र संस्था पुणे.
२३. ऑमव्हेट,गेल: वसाहतीक समाजातील सांस्कृतिक बंड सुगावा प्रकाशन, पुणे.
२४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (१९९०), 'महार आणि त्यांचे वतन', बहिष्कृत भारत' ०२, १६, ३० सप्टेंबर १९२७, मून.
२५. गावळी पी. ए: पेशवेकालीन महाराष्ट्र, कैलास प्रकाशन, औरंगाबाद.
२६. बागडे उमेश (१९९८), 'सत्यशोधक राष्ट्रवाद', क्रांती नाना पाटील अकादमी, अहमदनगर
२७. बागडे उमेश (२००६), 'महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजातीप्रभुत्व', सुगावा, पुणे.

M.A. I Year, Semester – I

Mandatory – 1 Credit -4

PATH (MM) - 403 Social Thoughts of Dr. Ambedkar

COURSE OBJECTIVES: This course will inform students about Dr. Ambedkar's sociological method and his thoughts of social structure of caste, class patriarchy and will inform students about sociological theory of Dr. Ambedkar.

UNIT I	Understanding Caste: Sociological method a) Critique of Indological method b) Structuring of new sociological method c) Ethnographic method
UNIT II	Sociological inquiry of caste a) Genesis and evolution of caste b) Social structure and dynamics of caste c) Sociological impact of caste d) Genesis and evolution of Untouchability e) Social basis of Untouchability f) Social Dynamics of Caste Struggle
UNIT III	Understanding Caste and Patriarchy a) Caste and subjugation of women b) History of women's subjugation c) Sociological probing of family institution
UNIT IV	Understanding Caste and Class a) Dr. Ambedkar's understanding of Caste-class dynamics b) Caste-class politics and nationalism c) Caste-class politics and communalism
UNIT V	Dr. Ambedkar's sociological theory a) Social Reconstruction b) Law and Social Change c) Religion and Social Change

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Rege, Sharmila 2006 "Dalit Studies as Pedagogical Practice;" AMID, Madras
4. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
5. Dr. Jatav D. R. ; "The Social Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Phoenix Publishing House, Agra.
6. Dr. Jatav D. R: "The political philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Peoples Publishing House New Delhi.
7. Dr. Jatav D. R : " Dr. Ambedkar's Role in Notional Movement" Boudh Sahitya Sammelan, New Delhi.
8. Puniyani Ram: "Ambedkar and Hindutva politics" Paros Media& Publishing, New Delhi.
9. Jangam Chinnaiah, "Dalitas and making of modern India" OUP Delhi
10. Jaffrelot Christophe, " Dr. Ambedkar and untouchability Zelliatof Eleanor From Untouchable to Dalit," Manohar, New Delhi.
11. Kotani (edi) : "Caste system , Untouchability and the depressed" Marohar, New Delhi.
12. Omvedt Gail: "Dalits and Democratic Revolution," Sage, New Delhi.
13. Bagade Umesh: "Dr. Ambedkar's Historical Method," Crtical Qest, New Delhi
14. Keer Dhannanjay: "Dr. Ambedkar, Life& Mission" Popular Mumbai.
15. Writing and Speetcer of Dr. Babasaheb Ambedkar (Valums)
16. Ambedkar B.R.The rise and fall of Hindu Women ed. L.R.Balley- Bhim Patrika Publication, Jalandhar, Panjab-1970 Chakarawarti Uma-2006-Tulika Books
१७. डॉ. आंबेडकर बी. आर. DBAWS-1989खंड १ महाराष्ट्र शासन, खंड १८ – भाग ३
१८. १९८९ – खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
19. १९७० संपा. एल.आर. बाली-द राईज अँड फॉल ऑफ हिंदू वुमेन भीम पत्रिका पब्लिकेशन, जालंधर, पंजाब.
20. कसबे रावसाहेब -१९८५-२००६ पुनर्मुद्रण आंबेडकर आणि मार्क्स, सुगावा प्रकाशन, पुणे.
21. नरसू पी. एल. १९०७ दि इसेन्स ऑफ बुद्धीझम १९४८ डॉ. आंबेडकर संपादित आवृत्ती इंग्रजी १९८९ तिसरी आवृत्ती अनुवाद कदन्त आनंद कौसल्यायन हिंदी गौतम शिक्षण संस्कृती समिती धनसारी, अलिगढ, महाराष्ट्र शाखा, नागपूर.
22. फडके य.दि. २००८-बाबासाहेब आंबेडकर आणि काळाराम मंदिर सत्याग्रह, सुगावा प्रकाशन, पुणे – पृ.२७
23. नारायण भोसले" :महाराष्ट्रातील स्त्री विषयक सत्ताकारणाचे सत्ताकरण", ताईची प्रकाशन, पुणे.
24. पंडीत नलिनी: आंबेडकर ग्रंथाली मुंबई.
25. वैद्य प्रभाकर, "डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचा धर्म, सुगावा पुणे.
26. निकम श्रीराम, "गांधी- आंबेडकर आणि अस्पृश्यतामुक्ती, लोकवाडमय गृह, मुंबई .
27. कसबे रावसाहेब : डॉ. आंबेडकरवाद : तत्व आणि व्यवहार, सुगावा प्रकाशन, पुणे. डॉ. आंबेडकर आणि मार्क्स सुगावा प्रकाशन, पुणे. डॉ. आंबेडकर आणि राज्यघटना सुगावा प्रकाशन, पुणे.
28. कीर धनंजय: डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
29. खैरमोडे, चां. भ. डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर , (खंड १ ते १२) सुगावा प्रकाशन, पुणे
30. खरात, शंकरराव : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रे, लेखन वाचन भांडार, पुणे. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचे धर्मांतर लेखन वाचन भांडार, पुणे.
31. गणवीर, रत्नाकर " :विलायतेहून डॉ .बाबासाहेबांची पत्रे", राजगृह प्रकाशन नागपूर.
32. पाटील, शरद मार्क्सवाद – फुले – आंबेडकरवाद सुगावा प्रकाशन, पुणे.
33. वसंत (संपा), डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर: रायटिंग अँड स्पीचेस' एज्युकेशन डिपार्टमेंट, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

M.A. I Year, Semester – I

Activity – 1 Credit -2

MA -001-Major Activity

**Reading Reviews on the text of M. Phule,
- Study of samatasainikdal and vision of Dr. Ambedkar, etc.**

M.A. I Year, Semester – I

Elective – 1 Credit -4

PATH (ME)- 504 Educational thoughts of Mahatma Phule

COURSE OBJECTIVES: This course will inform students about the state of education in 19th Century Maharashtra and will acquaint them with Mahatma Phule's educational thoughts. It will also enable them to understand and analyse educational perspective of Phule in comparison with other social reformers.

UNIT I	State of education in 19th century Maharashtra a) Traditional education system b) Education in Bombay Presidency
UNIT II	Education and social change a) Critique of Vedic and colonial education b) Mahatma Phule's concept of knowledge and education: Caste, Patriarchy and education
UNIT III	Education and social change a) Educational activities of Mahatma Phule b) Thoughts on primary and higher education
UNIT IV	Contemporary Educational thought and Mahatma Phule a) Influences of Western Educational Thought b) Social Reformer's views on education
UNIT V	Understanding Mahatma Phule's educational thought a) Legacy of Mahatma Phule b) Education and emancipation of downtrodden masses

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Rege, Sharmila 2006 "Dalit Studies as Pedagogical Practice," AMID, Madras.
4. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
५. १९८९-खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
६. गुंदेकर श्रीराम -२०१० सत्यशोधकी इतिहास साहित्य प्रकाशन लातूर.
७. २००८ - दासशुद्रांची गुलामगिरी पूर्वोक्त - पृ. ३०
८. १९८८ मार्च - सत्यशोधक मार्क्सवादी
९. फुले जोतीराव -२००६ य. दि. फडके . संपा. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.
10. २००६, इतिहासकार हरि नरके, संपामहात्मा फुले - शोधाच्या नव्या वाट (पृ. १०८) महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
11. नारायण भोसले" :महाराष्ट्रातील स्त्री विषयक सत्ताकारणाचे सत्ताकरण", ताईची प्रकाशन, पुणे.
12. बगाडे, उमेश " :वसाहतिक महाराष्ट्रातील शेतकरी संघर्षातील समूह भान"हरिती, पुणे,
13. ओमवेट गेल (१९९०), 'जोतीबा फुले आणि स्त्रीमुक्तीचा विचार', लोकवाङ्मयगृह, मुंबई..
14. उगले जी. ए.(२००४) 'ज्ञानोद्य आणि महात्मा फुले, कॅडिड प्रकाशन, वर्धा.
15. कीर धनंजय (१९७३), 'महात्मा जोतीराव फुले' पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
16. कीर मालशे (१९८०) (.संपा), 'महात्मा फुले समग्र वाङ्मय', साहित्य संस्कृतीमंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .
17. गवळी पी.ए. (२०००) , 'पेशवेकालीनमहाराष्ट्र', कैलास प्रकाशन, औरंगाबाद.
18. गुंदेकर श्रीराम (१९९८), 'सावित्रीबाई फुले यांची काव्यरचना' माळी मा .गो.(संपा)'सावित्रीबाई फुले : काळआणिकर्तृत्व' महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ,
19. गुंदेकर श्रीराम(२०१०), 'सत्यशोधकी साहित्याचा इतिहासखंड पहिला-', सत्यशोधकी साहित्यप्रकाशन, लातूर.
20. चौसाळकर अशोक (१९९०), 'महात्मा फुले आणि शेतकरी चळवळ', लोकवाङ्मय, मुंबई.
21. ठोंबरे तानाजी (१९९१), 'महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक कार्य, लोकवाङ्मयगृह मुंबई.
22. नरके हरी (अ १९९८), 'शतकाची शिंदोरी सावित्रीबाई फुले, माळी मा (.संपा) .गो .सावित्रीबाई फुले : काळआणिकर्तृत्व', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ .
23. पडवळ तुकारामतात्या, 'जातीभेद विवेकसार', तिसरी आवृत्ती, रघुवंशी प्रकाशन, मुंबई,
24. पळशीकर वंसत (१९९३), 'महात्मा फुले यांनी उभारलेले बंडाचे निशाण आणि सामाजिक क्रांतीची भावी'वाटचाल', शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर.
25. पाटील पंढरीनाथ सीताराम (२००५), 'महात्मा जोतीराव फुले, मनोविकास प्रकाशन, चक्रवर्ती उमा (१९९५)
26. फडके य. दि. (संपा) (१९९१) , 'महात्मा फुलेसमग्र वाङ्मय' साहित्य संस्कृती मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
27. बगाडे उमेश (१९९८), 'सत्यशोधक राष्ट्रवाद', क्रांतीसिंह नाना पाटील अकादमी, अहमदनगर.
28. बगाडे उमेश (२००६), 'महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजातिप्रभुत्व', सुगावा, पुणे.
29. भोळे भास्कर (१९९०), 'जोतीरावांची समता संकल्पना', लोकवाङ्मय गृह मुंबई.
30. माळी मा. गो. व इतर (संपा) (१९९८) सावित्रीबाई फुले:काळ आणि कर्तृत्व', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ.
31. वैद्य प्रभाकर (१९७८), 'महात्मा फुले आणि त्यांची परंपरा', मौज प्रकाशन, मुंबई.
32. सरदार गं. बा. (२००५) 'महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार', ग्रंथाली, मुंबई.
33. साळुंखे आ. ह. (१९९२) 'महात्मा फुले आणि धर्म', लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
34. साळुंखे पी.बी. व इतर (१९८२), 'महात्मा फुले गौरव ग्रंथ', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ मुंबई.
35. सुमंत पुंडे (१९८८) (.संपा), 'महाराष्ट्रातील जातिसंस्थाविषयक विचार', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.

M.A. I Year, Semester – I
Elective – 1 Credit -4
PATH (ME) -505Economic Thoughts of Mahatma Phule

COURSE OBJECTIVES: This course will introduce students to the economic changes taking place during colonial period. It will also orient students about process of economic thinking of nationalist thinkers and will explain the uniqueness of Mahatma Phule's economic thought

UNIT I	Colonial economy a) Structure and policies b) Economic impact of British policies on Indian Society
UNIT II	Emergence of Indian economic thought a) Early economic thought in Maharashtra: Lokhitwadi and others b) Dadabhai Nauroji's Drain Theory
UNIT III	Economic thought of Mahatma Phule a) Critique of colonial exploitation b) Critique of caste economy
UNIT IV	c) Critique of religious exploitation d) Economic aspects of peasant issues
UNIT V	IV) Situating Mahatma Phule in Indian economic thought a) Critique of nationalist economic thought b) Liberalism and Phule's economic thought c) Marxist vision and Phule's economic thought d) Legacy: Non –Brahmin movement and Dr. Ambedkar

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Rege, Sharmila 2006 "Dalit Studies as Pedagogical Practice;" AMID, Madras.
4. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
5. Pandian M.S.S.: "Brahmin Nonbrahmin Genealogies of Tamil Political present" Permant Black, New Delhi.
6. V. Geetha & Raja Durai 1998, "Towards a Non-Brahmin Millennium Form Inotheedhass to periyar" ,Samya, Kolkata.
7. Thorat Sukhdeo: "Ambedkars Role in Economic Planning and water policy" Shipra Publishers, Delhi.
८. १९८९ – खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
9. गुंदेकर श्रीराम -२०१० सत्यशोधकी इतिहास साहित्य प्रकाशन लातूर.

10. २००८ - दासशुद्रांची गुलामगिरी पूर्वोक्त - पृ. ३०
11. १९८८ मार्च - सत्यशोधक माक्सवादी
12. २००८ - पृ. ३ दासशुद्रांची गुलामगिरी मावळाई प्रकाशन शिरूर, पुणे.
13. २००६, इतिहासकार हरि नरके, संपा. महात्मा फुले - शोधाच्या नव्या वाटा (पृ.१०८) महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
14. नारायण भोसले" :महाराष्ट्रातील स्त्री विषयक सत्ताकारणाचे सत्ताकरण", ताईची प्रकाशन, पुणे.
15. गवळी पी.ए. पेशवेकालीन गुलामगिरी व अस्पृश्यता आनंद प्रकाशन, औरंगाबाद,
16. बगाडे, उमेश " :वसाहतिक महाराष्ट्रातील शेतकरी संघर्षातील समूह भान"हरिती, पुणे.,
17. ओमवेट गेल (१९९०), 'जोतीबा फुले आणि स्त्रीमुक्तीचा विचार', लोकवाङ्मयगृह, मुंबई..
18. उगले जी.ए. (२००४), 'ज्ञानोदय आणि महात्मा फुले, कॅडिड प्रकाशन, वर्धा
19. कदम मनोहर (१९९५)नारायण मेघाजी लोखंडे, जोतीराव फुले समताप्रतिष्ठान, पुणे.
20. कीर धनंजय (१९७३), 'महात्मा जोतीराव फुले पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
21. कीर मालशे (१९८०) (.संपा), 'महात्मा फुले समग्र वाङ्मय', साहित्य संस्कृतीमंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .
22. गवळी पी.ए. (२०००), 'पेशवेकालीनमहाराष्ट्र', कैलास प्रकाशन, औरंगाबाद.
23. गुंदेकर श्रीराम (१९९८), 'सावित्रीबाई फुले यांची काव्यरचना', माळी मा. गो. (संपा) 'सावित्रीबाई फुले : काळआणिकर्तृत्व' महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ,
24. गुंदेकर श्रीराम (२०१०) 'सत्यशोधकी साहित्याचा इतिहासखंड पहिला-', सत्यशोधकी साहित्यप्रकाशन, लातूर.
25. चौसाळकर अशोक (१९९०), 'महात्मा फुले आणि शेतकरी चळवळ', लोकवाङ्मय, मुंबई.
26. ठोंबरे तानाजी (१९९१), 'महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक कार्य, लोकवाङ्मयगृह मुंबई.
27. नरके हरी (१९९८) शतकाची शिंदोरी : सावित्रीबाई फुले माळी मा.गो. (संपा) 'सावित्रीबाई फुले : काळआणिकर्तृत्व' महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ,
28. पळशीकर वंसत (१९९३), 'महात्मा फुले यांनी उभारलेले बंडाचे निशाण आणि सामाजिक क्रांतीची भावी'वाटचाल', शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर.
29. पाटील पंढरीनाथ सीताराम (२००५), 'महात्मा जोतीराव फुले, मनोविकास प्रकाशन, चक्रवर्ती उमा (१९९५)
30. फडके य.दि. (संपा) (१९९१) महात्मा फुलेसमग्र वाङ्मय' साहित्य संस्कृती मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
31. सरदार ग. बा. (२००५) 'महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार', ग्रंथाली, मुंबई.
32. पडवळ तुकारामतात्या, 'जातीभेद विवेकसार', तिसरी आवृत्ती, रघुवंशी प्रकाशन, मुंबई,
33. फुले जोतिबा -२००६, य दि. फडके, (संपा), महात्मा फुले समग्र वाङ्मय महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृतमंडळ, मुंबई
34. बगाडे उमेश (१९९८), 'सत्यशोधक राष्ट्रवाद', क्रांतीसिंह नाना पाटील अकादमी, अहमदनगर.
35. बगाडे उमेश (२००६), 'महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजातिप्रभुत्व', सुगावा, पुणे.
36. भोळे भास्कर (१९९०), 'जोतीरावांची समता संकल्पना', लोकवाङ्मय गृह मुंबई.
37. माळी मा.गो. व इतर (संपा) (१९९८) 'सावित्रीबाई फुले : काळ आणि कर्तृत्व महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ.
38. वैद्य प्रभाकर (१९७८), 'महात्मा फुले आणि त्यांची परंपरा', मौज प्रकाशन, मुंबई.
39. साळुंखे आ.ह. (१९९२), 'महात्मा फुले आणि धर्म', लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
40. साळुंखे पी.बी. व इतर(१९८२), 'महात्मा फुले गौरव ग्रंथ', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई.
41. सुमंत पुंडे (१९८८) (.संपा), 'महाराष्ट्रातील जातिसंस्थाविषयक विचार', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.

M.A. I Year, Semester – I

Elective – 1 Credit -4

PATH (ME)-506Dr. Ambedkar's struggle for women's emancipation

COURSE OBJECTIVES: This course will train students in the theory and struggle of Dr. Ambedkar for women's emancipation. It will orient students about his contribution to feminist theory and practice, several issues of education in the light of Dr. Ambedkar's philosophy and practice of education

UNIT I	Women is Slavery and social history of India
UNIT II	Buddhist revolution and women's freedom, Counter Revolution and women's enslavement (with special emphasis on Manusmriti and other scriptures)
UNIT III	Issues of Women's subjugation and discrimination a) Theorizing caste-patriarchy b) Women's reforms: social and economic issues
UNIT IV	Struggle for women's emancipation a) Women as the agency of Dalit movement b) Hindu code bill
UNIT V	Dr. Ambedkar's contribution to feminist theory and practice

Suggested Readings:

1. Dr. Javahar D. R. ; "The Social Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Phoenix Publishing House, Agra.
2. Dr. Javahar D. R: "The political philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Peoples Publishing House New Delhi.
3. Dr. Javahar D. R : " Dr. Ambedkar's Role in National Movement" Boudh Sahitya Sammelan, New Delhi.
4. Puniyani Ram: "Ambedkar and Hindutva politics" Paros Media& Publishing, New Delhi.
5. Thorat Sukhdeo: "Ambedkar's Role in Economic Planning and water policy" Shipra Publishers, Delhi.
6. Jangam Chinnaiah, "Dalits and making of modern India" OUP Delhi
7. Jaffrelot Christophe, " Dr. Ambedkar and untouchability Zelliato Eleanor From Untouchable to Dalit," Manohar, New Delhi.
8. Bagade Umesh: "Dr. Ambedkar's Historical Method," Critical Quest, New Delhi
9. Keer Dhannanjay: "Dr. Ambedkar, Life& Mission" Popular Mumbai.
10. Badri Narayan: " Women Heroes and Dalit Assertion in North India: Culture Identity and Politics" sage, New Delhi.
11. . Ambedkar B.R.The rise and fall of Hindu Women ed. L.R.Balley- Bhim Patrika Publication, Jalandhar, Panjab-1970 Chakarawarti Uma-2006-Tulika Books
12. Chakrawarti, F.B. WS-Findly 2000' Religious leadership among Maharashtra women in women's Buddhism Buddhism's women –Tradition, Revision ed. By Ellison Banks Findly-200-p.p259-274.)

13. I.B.Horner, 1930-women under primitive Buddhism – Laywomen and Alms women – Motilal Banavsidass Publishers, Delhi-2007 4th
14. Johannes Beltz, 2005, Mahar, Buddhist and Dalit: Religious conversion and socio Political Emancipation, Manohar Publication Delhi.
15. Johannes Beltz, 2004, Oxford Uni. Press- Reconstructing the world B.Ambedkar & Buddhism in India-
16. डॉ. आंबेडकर बीआर.DBAWS-1989-खंड १ महाराष्ट्र शासन -, खंड १८ ३-भाग -
१७. १९८९ – खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
18. १९९७ बुद्ध अँड हिज धम्म -, बुद्धभूमी प्रकाशन, नागपूर
19. कोसंबी धर्मानंद १९३५ -, हिंदी संस्कृती आणि अहिंसा, पुणे रघुवंशी प्रकाशन-, पुणे कौसल्यायन भदन्त आनंद-
20. गेल -१९९८ जातवर्ग आणि लिंग / पितृसत्ता - गेल ऑमव्हेट
21. स्त्रीवादी इतिहास लेखनाच्या दिशेने या पुस्तकातील लेख संपा१९९८ -भागवत परदेशी ., स्त्री अभ्यास केंद्र, - पुणे.२०५-२४४ नायायानप्रकाशन दिल्ली.
22. प्रदिप१९८४ -, नागपूर शहरातील बौद्ध समुदायाच्या सामाजिक जीवनातील आधुनिकीकरण, एम .फिल . शोधप्रबंध, नागपूर विद्यापीठ.१९८४ -
23. देवीप्रसाद चटोपाध्याय- बौद्ध तत्वज्ञानाच्या काही प्रारंभिक समस्या पृ.८-४०
24. तेलतुंबडे संपादित बुद्ध विचार मार्क्सवादी दृष्टीक्षेप या पुस्तकातील लेख २००७ धम्मसंघ कोल्हापूर, प्रकाशन
25. फडके य.दि . २००८ – बाबासाहेब आंबेडकर आणि काळाराम मंदिर सत्याग्रह, सुगावा पुणे पृ.२७.
26. नारायण भोसले : 'महाराष्ट्रातील स्त्री विषयक सत्ताकरणाचे सत्ताकारण ,ताईची प्रकाशनपुणे.
पंडीत नलिनी ग्रंथाली मुंबई "आंबेडकर" .;
27. वैद्य प्रभाकर, डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचा धर्म", सुगावा पुणे.
28. कीर धनंजय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई.
29. खैरमोडे, चां.भ डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर (खंड १ ते १२) सुगावा प्रकाशन, पुणे.
30. ज. वि. पवार : डॉ. आंबेडकरोत्तर आंबेडकरी चळवळ (खंड १ ते ०५) अस्मिताकम्युनिकेशन्स, मुंबई.
31. वसंत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : रायटिंग अँड स्पीचेस' एजुकेशन डिपार्टमेंट, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
32. वीणा मुजूमदार, शर्मा कुमूद १९७९ स्त्री अभ्यास नवी परिप्रेक्ष्य आणि आव्हाने सुरवाडे अरविंद -२००७
धम्मचक्र प्रवर्तन फलश्रुती आणि आव्हाने, सम्यक प्रकाशन, मुंबई.

M.A. I Year, Semester – I

Research Methodology – 1 Credit -4

PATH (RM) - 400Research Methodology and Research in M.Phule –Dr. Ambedkar Studies

COURSE OBJECTIVES: This course will orient students in different modes of collection and exposition of data. It will also introduce them to frame research proposal in M.Phule-DrAmbedkar Studies.

UNIT I	Social Research: • What is Research? Research Process: • What is Social research? Objectives and Motives of Social Research; types of Social Research; • Utility of Social Research, qualities of Researcher
UNIT II	Methods of Social Research: • Historical Method. Comparative Method • Descriptive Method. Scientific Method • Survey and field research Method
UNIT III	Theoretical Tools: • Sociological theory, Marxist and Feminist Theory, M.Phule and Dr. Ambedkar Theory.
UNIT IV	Hypothesis, Research Design & Sampling • What is a Hypothesis? • Criteria for Hypothesis Construction • Nature of Hypotheses • Difference between a proposition, a Hypothesis and a theory • Sources for deriving Hypothesis. • Research Design and Sampling
UNIT V	Techniques of Data Collection • Questionnaire and Interview Schedule • Interview • Observation • Case Study • Projective Techniques

Suggested Readings:

- 1) Ghosh B.N., "Scientific Methods and Social Research", New Delhi: Sterling Publishers Pvt.Ltd, 1987
- 2) Moser C.A., "Survey Methods in Social Investigations" London : Dunckworth & Co., 1970.
- 3) Kothari C.R., "Research Methodology" - Methods and Techniques, New Delhi: Wiley Eastern Ltd., 1985
- 4) Bajpai S.P., "The structure of Science", Problems in Methods of Social Survey and research, Kanpur Kitab Ghar, 1994
- 5) Hans Raj, "Theory and Practice in Social Research", New Delhi: Surjeet Publications, 1992.
- 6) Gopal M.H., "An introduction to Research Procedure in Social Sciences", Delhi
- 7) Louise H. Kider, "Research Methods in Social Relations" GBS Publishing Japan Ltd, 1986
- 8) Young P.V., "Scientific Social Surveys and Research", New York,
Gopal M.H., "An Introduction to Research Procedure in Social Science", Prentice Hall, 1960. Asia Publishing House, Delhi, 1970.
- 9). Dr. Bindrawan Lal, "Research Methodology" - ABD Publishers, Jaipur -2002
- 10) Bhandrakar P. L, Wilkinson., "Social Research", Himalaya Publishing House, Mumbai, 2007.
- 11) Gerard Guthrie, "Basic Research Methods". SAGE Publications India PVL Ltd., New Delhi, 2010.

Mahatma Phule – Dr. Ambedkar Thoughts

Second Semester:

1. Major Mandatory-1: **PATH (MM) - 408-Religious Thoughts of Mahatma Phule**

2. Major Mandatory-2: **PATH (MM) - 409-Dalit Movement under Dr.**

Ambedkar,1920-1956

3. Major Mandatory-3: **PATH (MM) 410 -Economic Thoughts of Dr. Ambedkar**

4. Major Activity-2: **MA-002Reading & Reviews of the text of Dr. Ambedkar, etc.**

5. Major Elective-2: **PATH (ME) -507- Educational Thoughts of Dr. Ambedkar**

PATH (ME) - 508-Dr. Ambedkar and western Political

Thoughts

PATH (ME) - 509-Mahatma Phule and Peasant Struggles in

Maharashtra

6. Research Methodology: -----

7. On Job Training/Field Project: OJT/FP

8. Research Project: -----

M.A. I Year, Semester – II
Mandatory – 1 Credit -4
PATH (MM) - 408 Religious Thoughts of Mahatma Phule

COURSE OBJECTIVES: This course will orient students about the changes taking place in the religious sphere during 19th century in Maharashtra. This will open up the important issue of religious thought and will situate Mahatma Phule's vision. It will analytically orient student to understand Mahatma Phule's attempt to create counter to culture / religion.

UNIT I	Religious Movement at the eve of 19th century a) Hinduism: Gender, Caste untouchability, religious credulity, cultural practices and traditions b) Critique of Hinduism by Christian Missionaries c) Beginning of religious reform: Early thinkers
UNIT II	Mahatma Phule's religious orientation a) Anti-caste tradition b) Paramhansa Mandali c) Deism and Christianity
UNIT III	Critique of Hindu Culture a) Attack on Brahmanical hegemony b) Critique of Brahmanical scriptures c) Critique of caste system d) Historical review of anti-caste traditions and religions
UNIT IV	Alternative religion a) Formation of Satyashodhak Samaj and its activities b) Concept of Nirmik (creator) c) Religious philosophy d) Alternative Faith system: Mythology, rituals ethics e) Emancipation of the downtrodden and religious alternative
UNIT V	Examination of the ideology of Sarvajanic Satyadharma Legacy of Satyashodhak Samaj

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
4. V. Geetha & Raja Durai 1998, "Towards a Non-Brahmin Millennium Form Inotheedhass to periyar" ,Samya, Kolkata.
5. Rao Anupama: "The Caste Question: Dalits and The politics of Modern India," permanent Black New Delhi.
6. Badri Naray : "Fractured Tales" OUP Delhi.
7. Pandian M.S.S.: "Brahmin Nonbrahmin Genealogies of Tamil Political present" Permant Black, New Delhi.
8. Badri Narayan: " Women Heros and Dalit Assertion in North India: Culture Identity and Politics" sage, New Delhi.
9. गेल -१९९८ जातवर्ग आणि लिंग / पितृसत्ता – गेल ऑमव्हेट
10. स्त्रीवादी इतिहास लेखनाच्या दिशेने या पुस्तकातील लेख संपा१९९८ -भागवत परदेशी ., स्त्री अभ्यास केंद्र, - पुणे.
11. २००८ पृ. ३ दासशुद्राची गुलामगिरी, मावळाई प्रकाशन शिरूर, पुणे
12. २००६ -इतिहासकार हरी नरकेम संपा. महात्मा फुले- शोधाच्या नव्या वाटा (पृ.१०८) महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
13. फुले जोतीराव २००६ य. दि. फडके. संपा. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृतीमंडळ, मुंबई
14. नरके हरीमहात्मा फुले समग्र वाङ्मय", महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
15. बगाडे, उमेश : " वासाहतिक महाराष्ट्रातील शेतकरी संघर्षातील समूह मान", हरिती, पुणे .
16. भोळे भास्कर: "जोतीरावांची समता संकल्पना", लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
17. O'Hanlon, Rosalind.: "Caste Conflict and Ideology", CUP, Cambridge.
18. ओमवेट गेल (१९९०), 'जोतीबा फुले आणि स्त्रीमुक्तीचा विचार लोकवाङ्मयगृह, मुंबई.
19. उगले जी.ए . (२००४), 'ज्ञानोदय आणि महात्मा फुले', कॅडिड प्रकाशन, वर्धा..
20. कीरधनंजय (१९७३), 'महात्मा जोतीराव फुले, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई .
21. कीर मालशे (१९८०) (.संपा), 'महात्मा फुले समग्र वाङ्मय', साहित्य संस्कृतीमंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
22. खोले विलास (१९९९) (.संपा), ताराबाई शिंदे लिखित 'स्त्रीपुरुष तुलना -', प्रतिमा, पुणे .
23. गवळी पी. ए. (२०००), 'पेशवेकालीन महाराष्ट्र', कैलासप्रकाशन, औरंगाबाद,

24. गुंदेकर श्रीराम (१९९८), 'सावित्रीबाई फुले यांची काव्यरचना', माळी मा (.संपा) .गो .सावित्रीबाई फुले : काळआणि कर्तृत्व', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ.
25. चौसाळकर अशोक (१९९०), 'महात्मा फुले आणि शेतकरी चळवळ, लोकवाङ्मय, मुंबई.
26. नाईक ज(१९९८) .वि., 'जोतीराव, परमहंस आणि प्रार्थना समाज', नरके हरी (.संपा), 'महात्मा फुले शोधाच्यानव्यावाटा' साहित्य संस्कृती मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
27. पळशीकर बंसत (१९९३), 'महात्मा फुले यांनी उभारलेले बंडाचे निशाण आणिसामाजिक क्रांतीची भावी 'वाटचाल', शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर.
28. पाटील पंढरीनाथ सीताराम (२००५), 'महात्मा जोतीराव फुले, मनोविकास प्रकाशन, चक्रवर्ती उमा (१९९५))
29. 'कास्ट जेंडर अँड लेबर आयडॉलॉजिकल अँड मटेरियल स्ट्रक्चर ऑफ विडोहुड', इ.डब्ल्यू .पी., पृ३० . ते ३५
30. फडके य(१९९१) (.संपा) .दि., 'महात्मा फुले समग्रवाङ्मय' (म(.वा.स.फु., साहित्य संस्कृती मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
31. बगाडे उमेश (१९९८), 'सत्यशोधक राष्ट्रवाद', क्रांतीसिंह नाना पाटीलअकादमी, अहमदनगर.
32. बेडेकरदि. के. (१९७७) 'धर्मचिंतन', समाज प्रबोधन संख्या, पुणे .
33. बेडेकरदि. के. (१९७७) 'धर्मश्रद्धा एक पुनर्विचार', मागोवा प्रकाशन, पुणे.
34. भोळे भास्कर (१९९०), 'जोतीरावांची समता संकल्पना', लोकवाङ्मय गृह मुंबई.
35. मांडे प्रभाकर (१९८३), 'गावगाड्याबाहेर', परिवर्तन, औरंगाबाद.
36. वैद्यप्रभाकर (१९७८), 'महात्मा फुले आणि त्यांची परंपरा', मौज प्रकाशन, मुंबई
37. सरदार गं. बा. (२००५) महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार', ग्रंथाली, मुंबई.
38. साळुंखे आ. ह. (१९९२) 'महात्मा फुले आणि धर्म', लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
39. साळुंखे पी. बी. व इतर (१९८२) 'महात्मा फुले गौरव ग्रंथ', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळमुंबई.
40. सुमंत पुंडे(संपा) (१९८८), 'महाराष्ट्रातील जातिसंस्थाविषयकविचार', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.

M.A. I Year, Semester – II

Mandatory – 1 Credit -4

PATH (MM) - 409Dalit Movement under Dr. Ambedkar, 1920-1956

COURSE OBJECTIVES: This course will inform the students about the ideas and struggles of Dalit Movement under Dr. Ambedkar. It will also orient students to understand the shift and development of Dalit Movement seeking emancipation.

UNIT I	Historiography and Sources a) Sources : Archival, Newspapers, Writings and Speeches of Dr. B.R. Ambedkar, Memoirs, Oral Sources b) Review of Historiography : A Brief survey of writings on Dalit Movement
UNIT II	Caste and Untouchability in early 20th Century Maharashtra a) Colonialism and Untouchability : Emerging Space for Dalit Politics b) Nationalism and Contestations of Non-Brahmins and Dalits
UNIT III	Emergence of Dr. Ambedkar Era a) Dr. Ambedkar's Understanding of Caste, Untouchability, Economy, Society and Culture b) Early Activities : Bahishkrut Hitakrmi Sabha, Mahad Satyagraha, Kalaram Temple Satyagraha c) Towards Autonomous Dalit Movement
UNIT IV	Shifting Paradigms of Dalit Politics a) Dalit Representation: Simon Commission to Round Table Conferences and Poona Pact b) Gandhi-Ambedkar Debate and Dalit Emancipation c) Independent Labour Party : Programme, Ideology, Struggles d) Towards Independence: Negotiations and Predicaments of Dalit Politics (1942-1947) e) Scheduled Castes Federation: Agenda and Achievements f) Struggle for Hindu Code Bill
UNIT V	Understanding Dr. Ambedkar's Agenda of Dalit Emancipation a) Anti-Caste Democratic Revolution

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Rege, Sharmila 2006 "Dalit Studies as Pedagogical Practice;" AMID, Madras.
4. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
5. V. Geetha & Raja Durai 1998, "Towards a Non-Brahmin Millennium Form Inotheedhass to periyar" ,Samya, Kolkata.
6. Dr. Jatav D. R. ; "The Social Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Phoenix Publishing House, Agra.
7. Dr. Jatav D. R: "The political philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Peoples Publishing House New Delhi.
8. Puniyani Ram: "Ambedkar and Hindutva politics" Paros Media& Publishing, New Delhi.
9. Thorat Sukhdeo: "Ambedkars Role in Economic Planning and water policy" Shipra Publishers, Delhi.
10. Jangam Chinnaiah, "Dalitas and making of modern India" OUP Delhi
11. Jaffrelot Christophe, " Dr. Ambedkar and untouchability Zelliatof Eleanor From Untouchable to Dalit," Manohar, New Delhi.
12. Kotani (edi) : "Caste system , Untouchability and the depressed" Marohar, New Delhi.
13. Teltumbade Anand: "Mahad The making of the First Dalit revolt", manohar New Delhi.
14. Rao Anupama: "The Caste Question: Dalits and The politics of Modern India," permanent Black New Delhi.
15. Gokhale Pradip: "The Philosophy of Dr. B.R. Ambedkar", Sugava, pune.
16. Zellit Eleanor: "Ambedkar's World: the making of Babasaheb and the making of movement" navayan, New Delhi.
17. Omvedt Gail: "Dalits and Democratic Revolution," Sage, New Delhi.
18. Omvedt Gail: "Buddhism in India," sage ,New Delhi.
19. Pandian M.S.S.: "Brahmin Nonbrahmin Genealogies of Tamil Political present" Permant Black, New Delhi.
20. Keer Dhannanjay: "Dr. Ambedkar, Life& Mission" Popular Mumbai.
21. Badri Narayan: " Women Heros and Dalit Assertion in North India: Culture Identity and Politics" sage, New Delhi.
22. Badri Narayan, " Making Dalit Public."
23. Writing and Speetcer of Dr. Babasaheb Ambedkar (Valums)
24. . Ambedkar B.R.The rise and fall of Hindu Women ed. L.R.Balley- Bhim Patrika Publication, Jalandhar, Panjab-1970 Chakarawarti Uma-2006-Tulika Books

25. Johannes Beltz, 2005, Mahar, Buddhist and Dalit: Religious conversion and socio Political Emancipation, Manohar Publication Delhi.
26. Aloysius G. 2006- Lyothe Thassar: Reconstruction of India Religious Tradition in Rationalist voice, ed..by M.Subha Rao, Hyderabad (pg.67) Pr.Bapat Ram-1995-
२७. डॉ. आंबेडकर बी. आर. DBAWS-1989 खंड १ महाराष्ट्र शासन, खंड १८ – भाग ३
२८. १९८९ – खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
29. बुध्द अँड हिज धम्म, बुध्दभूमि प्रकाशन, नागपूर
30. नरसू पी. एल. १९०७ दि इसेन्स ऑफ बुद्धीझम १९४८ डॉ. आंबेडकर संपादित आवृत्ती इंग्रजी १९८९ तिसरी आवृत्ती अनुवाद कदन्त आनंद कौसल्यायन हिंदी गौतम शिक्षण संस्कृती समिती धनसारी, अलिगढ, महाराष्ट्र शाखा, नागपूर.
31. खैरमोडे, चां.भ. डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर (खंड १ ते १२) सुगावा प्रकाशन पुणे
32. खरात, शंकरराव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रे लेखनवाचन भांडार, पुणे
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे धर्मांतर लेखनवाचन भांडार-, पुणे
33. आंबेडकर बाबासाहेब (१९९०) 'महार आणि त्यांचे वतन' बहिष्कृत भारत २, १६, ३०, सप्टेंबर १९२७
34. पंडीत नलिनी (१९६५) 'जातीवाद आणि वर्गवाद' साधना प्रकाशन, पुणे.
35. पडवळ तुकारामतात्या, 'जातीभेद विवेकसार, तिसरी आवृत्ती, रघुवंशी प्रकाशन, मुंबई.
36. पाटील शरद (१९८८), 'अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र', सुगावा प्रकाशनपुणे.
37. बगाडे उमेश (२००६), 'महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजातिप्रभुत्व, सुगावा, पुणे.
38. सुमंत पुंडे (१९८८) (.संपा), 'महाराष्ट्रातील जातिसंस्थाविषयकविचार', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
39. वैद्य प्रभाकर, डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचा धर्म", सुगावा पुणे.
40. कीर धनंजय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरपॉप्युलर प्रकाशन मुंबई.
41. ज. वि. पवार : डॉ. आंबेडकरोत्तर आंबेडकरी चळवळ (खंड १ ते ०५) अस्मिताकम्युनिकेशन्स, मुंबई.
42. वसंत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : रायटिंग अँड स्पीचेस' एजुकेशन डिपार्टमेंट, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

M.A. I Year, Semester – II

Mandatory – 1 Credit -4

PATH (MM) - 410Economic Thought of Dr. Ambedkar

COURSE OBJECTIVES: This course will inform students about Dr. Ambedkar's critique of colonial economy, caste economy. It will orient students about his economic writings and his vision of development with reference to economic empowerment of downtrodden castes, tribes and women. It will open up debate state as the agency of socio-economic change.

UNIT I	Economy in 20th century Maharashtra a) Economic Policies during colonial rule b) Survey of economic condition of downtrodden masses
UNIT II	Critique of colonial economy a) Views on colonial exploitation b) Currency and taxation
UNIT III	Dr. Ambedkar on caste economy a) Critique of caste economy: unfolding the system of graded exploitation b) Caste economy and untouchability: issue of MaharWatan c) Economic impact of caste system Economic Woes of Peasantry and Labouring Class a) Views on Agricultural Economy
UNIT IV	Dr. Ambedkar on State Socialism a) Critique of Gandhian vision b) Nationalization of Industries and agriculture c) Reconstruction of Indian economy
UNIT V	Dr. Ambedkar on Development a) Agriculture: land reforms, issue of bonded labour, surplus labour, rural development b) Industry: Infrastructure, finance, labour c) Economic planning: Dr. Ambedkar's contribution d) Population and family planning

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Rege, Sharmila 2006 "Dalit Studies as Pedagogical Practice;" AMID, Madras.
4. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
5. V. Geetha & Raja Durai 1998, "Towards a Non-Brahmin Millennium Form Inotheedhass to periyar" ,Samya, Kolkata.
6. Dr. Jatav D. R. ; "The Social Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Phoenix Publishing House, Agra.
7. Dr. Jatav D. R: "The political philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Peoples Publishing House New Delhi.
8. Puniyani Ram: "Ambedkar and Hindutva politics" Paros Media& Publishing, New Delhi.
9. Thorat Sukhdeo: "Ambedkars Role in Economic Planning and water policy" Shipra Publishers, Delhi.
10. Jangam Chinnaiah, "Dalits and making of modern India" OUP Delhi
11. Jaffrelot Christophe, " Dr. Ambedkar and untouchability Zelliatof Eleanor From Untouchable to Dalit," Manohar, New Delhi.
12. Kotani (edi) : "Caste system , Untouchability and the depressed" Marohar, New Delhi.
13. Teltumbade Anand: "Mahad The making of the First Dalit revolt", manohar New Delhi.
14. Rao Anupama: "The Caste Question: Dalits and The politics of Modern India," permanent Black New Delhi.
15. Gokhale Pradip: "The Philosophy of Dr. B.R. Ambedkar", Sugava, pune.
16. Zellit Eleanor: "Ambedkar's World: the making of Babasaheb and the making of movement" navayan, New Delhi.
17. Omvedt Gail: "Dalits and Democratic Revolution," Sage, New Delhi.
18. Omvedt Gail: "Buddhism in India," sage ,New Delhi.
19. Pandian M.S.S.: "Brahmin Nonbrahmin Genealogies of Tamil Political present" Permant Black, New Delhi.
20. Keer Dhannanjay: "Dr. Ambedkar, Life& Mission" Popular Mumbai.
21. Badri Narayan: " Women Heros and Dalit Assertion in North India: Culture Identity and Politics" sage, New Delhi.
22. Badri Narayan, " Making Dalit Public."
23. Writing and Speetcer of Dr. Babasaheb Ambedkar (Valums)
24. . Ambedkar B.R.The rise and fall of Hindu Women ed. L.R.Balley- Bhim Patrika Publication, Jalandhar, Panjab-1970 Chakarawarti Uma-2006-Tulika Books
25. Johannes Beltz, 2005, Mahar, Buddhist and Dalit: Religious conversion and socio Political Emancipation, Manohar Publication Delhi.
26. Aloysius G. 2006- Lyothe Thassar: Reconstruction of India Religious Tradition in Rationalist voice,ed..by M.Subha Rao, Hyderabad (pg.67)Pr.Bapat Ram-1995-
२७. डॉ. आंबेडकर बी. आर. DBAWS-1989खंड १ महाराष्ट्र शासन, खंड १८ – भाग ३
28. बुध्द अँड हिज धम्म, बुध्दभूमी प्रकाशन, नागपूर
29. नरसू पी. एल. १९०७ दि इसेन्स ऑफ बुद्धिज्ञम १९४८ डॉ. आंबेडकर संपादित आवृत्ती इंग्रजी १९८९ तिसरी आवृत्ती अनुदाद कदन्त आनंद कौसल्यायन हिंदी गौतम शिक्षण संस्कृती समिती धनसारी, अलिगढ, महाराष्ट्र शाखा, नागपूर.
30. नारायण भोसले ताईची प्रकाशन ."सत्ताकरण महाराष्ट्रातील स्त्री विषयक सत्ताकारणाचे", पुणे.
पंडीत नलिनी ग्रंथाली मुंबई "आंबेडकर" ;,
31. दांडेकरविजगताप .मा .म .प .म ., "महाराष्ट्रांची ग्रामीण समाजरचनागोखले "अर्थशास्त्र संस्था पुणे .
32. पानतावणे गंगाधर: .सुगत प्रकाशन नागपुर "पत्रकार बाबासाहेब आंबेडकर"
33. बागडे उमेश : वसाहतीक समाजातील सांस्कृतिक बंड सुगावा प्रकाशन पुणे.
34. डॉ. आंबेडकर बाबासाहेब (१९९०), 'महार आणि त्यांचे वतन', 'बहिष्कृत भारत' २, १६, ३० सप्टेंबर १९२७, मून

35. गवळी पी.ए. (२०००), पेशवेकालीन महाराष्ट्रकैलास प्रकाशन औरंगाबाद.
36. (१९६५), 'जातीवाद आणि वर्गवाद', साधना प्रकाशन, पुणे .4777 पडवळ तुकारामतात्या, 'जातीभेद विवेकसारी, तिसरी आवृत्ती, रघुवंशी प्रकाशन, मुंबई.
37. बेडेकरदि(१९७७) .के ., 'धर्मचिंतन', समाज प्रबोधन संख्या, पुणे .11696
38. बेडेकरदि(१९७७) .के., 'धर्मश्रद्धा एक पुनर्विचार', मागोवा प्रकाशन, पुणे.
39. पाटील शरद (१९८८), 'अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र', सुगावा प्रकाशनपुणे.
40. बगाडे उमेश (२००६), 'महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणिवर्गजातिप्रभुत्व, सुगावा, पुणे.
41. सुमंत पुंडे (१९८८) (.संपा), 'महाराष्ट्रातील जातिसंस्थाविषयकविचार', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
42. वैद्य प्रभाकर, डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचा धर्म", सुगावा पुणे.
43. कीर धनंजय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरपॉप्युलर प्रकाशन मुंबई.
44. खैरमोडे,चां.भ डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर (खंड १ ते १२) सुगावा प्रकाशन, पुणे.
45. ज. वि. पवार : डॉ. आंबेडकरोत्तर आंबेडकरी चळवळ (खंड १ ते ०५)अस्मिताकम्युनिकेशन्स, मुंबई.
46. वसंत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : रायटिंग अँड स्पीचेस' एजुकेशन डिपार्टमेंट, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

M.A. I Year, Semester – II
Activity – 2 Credit -2
MA -002-Major Activity

- Reading & Reviews of the text of Dr. Ambedkar, etc.

M.A. I Year, Semester – II

Elective – 1 Credit -4

PATH (ME)-507 Educational Thoughts of Dr. Ambedkar

COURSE OBJECTIVES: This course will inform students about the educational systems in India and the issue of Dalit education. This course will critically engage with students on several issues of education in the light of Dr. Ambedkar's philosophy and practice of education.

UNIT I	I) Educational Legacy in India a) Caste and Education b) Vedic and Buddhist Education Systems
UNIT II	a) Educational reforms in India under colonialism and the issue of Dalit education b) Early activities of Dalit education : c) Dr. Ambedkar's Critique of Vedic education
UNIT III	Dr. Ambedkar on education a) Views on primary education b) Views on higher education
UNIT IV	Educational activities a) People Education Society b) Vision of education for modernization c) Dr. Ambedkar's views on students teachers and pedagogy, College and University
UNIT V	Theory of education and emancipations

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Rege, Sharmila 2006 "Dalit Studies as Pedagogical Practice;" AMID, Madras.
4. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
5. V. Geetha & Raja Durai 1998, "Towards a Non-Brahmin Millennium Form Inotheedhass to periyar" ,Samya, Kolkata.
6. Dr. Jatav D. R. ; "The Social Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Phoenix Publishing House, Agra.
7. Dr. Jatav D. R: "The political philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Peoples Publishing House New Delhi.
8. Puniyani Ram: "Ambedkar and Hindutva politics" Paros Media& Publishing, New Delhi.
9. Dr. Jatav D. R : " Dr. Ambedkar's Role in Notional Movement" Boudh Sahitya Sammelan, New Delhi.
10. Thorat Sukhdeo: "Ambedkars Role in Economic Planning and water policy" Shipra Publishers, Delhi.
11. Jangam Chinnaiah, "Dalitas and making of modern India" OUP Delhi

12. Jaffrelot Christophe, " Dr. Ambedkar and untouchability Zelliatof Eleanor From Untouchable to Dalit," Manohar, New Delhi.
13. Kotani (edi) : "Caste system , Untouchability and the depressed" Marohar, New Delhi.
14. Teltumbade Anand: "Mahad The making of the First Dalit revolt", manohar New Delhi.
15. Rao Anupama: "The Caste Question: Dalits and The politics of Modern India," permanent Black New Delhi.
16. Gokhale Pradip: "The Philosophy of Dr. B.R. Ambedkar", Sugava, pune.
17. Zellit Eleanor: "Ambedkar's World: the making of Babasaheb and the making of movement" navayan, New Delhi.
18. Omvedt Gail: "Dalits and Democratic Revolution," Sage, New Delhi.
19. Omvedt Gail: "Buddhism in India," sage ,New Delhi.
20. Pandian M.S.S.: "Brahmin Nonbrahmin Genealogies of Tamil Political present" Permant Black, New Delhi.
21. Bagade Umesh: "Dr. Ambedkar's Historical Method," Crtical Qest, New Delhi
22. Keer Dhannanjay: "Dr. Ambedkar, Life& Mission" Popular Mumbai.
23. Badri Narayan: " Women Heros and Dalit Assertion in North India: Culture Identity and Politics" sage, New Delhi.
24. Badri Narayan, " Making Dalit Public."
25. Writing and Speetcer of Dr. Babasaheb Ambedkar (Valums)
26. . Ambedkar B.R.The rise and fall of Hindu Women ed. L.R.Balley- Bhim Patrika Publication, Jalandhar, Panjab-1970 Chakarawarti Uma-2006-Tulika Books
27. I.B.Horner, 1930-women under primitive Buddhism – Laywomen and Alms women – Motilal Banavsidass Publishers, Delhi-2007 4th
28. D.S. and Goutam Gawali-2007 Impact of Buddhist Conversion: A study of the Ex- Mahars in Maharashtra -192-199-Article in and the contemporary world An Ambedkarian Perspective- Bhalchandra Mungekar, Akash Shingh Rathor- The first international Budhist conference held in 2005,
29. Johannes Beltz,2004, Oxfard Uni. Press- Reconstructing the world B.Ambedkar & Buddhism in India-
30. Joshi C.V. & Bapat P.V.1956-2500 Years of Buddhism- Buddhist Studies in Recent time, Page- 388-389 Govt. of India, Delhi.
31. Aloysius G. 2006- Lyothe Thassar: Reconstruction of India Religious Tradition in Rationalist voice,ed..by M.Subha Rao, Hyderabad (pg.67)Pr.Bapat Ram-1995-Pandita Ramabai: Faith and Reusion the shadow of the East and west, in Representing Hinduism: The construction of Religion, Inadition and Natianal Identity,ed.ByVasudha Dalmia and Hcnrich Uon stietencron,sage,New Delhi-227
३२. डॉ. आंबेडकर बी. आर. DBAWS-1989खंड १ महाराष्ट्र शासन, खंड १८ – भाग ३
३३. १९८९ – खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
34. कोसंबी धर्मानंद -१९३५, हिंदी संस्कृती आणि अहिंसा, पुणे रघुवंशी प्रकाशन, पुणे, कौसल्यायन भदंत आनंद.
35. नरसू पी. एल. १९०७ दि इसेन्स ऑफ बुद्धीझम १९४८ डॉ. आंबेडकर संपादित आवृत्ती इंग्रजी १९८९ तिसरी आवृत्ती अनुदाद कदन्त आनंद कौसल्यायन हिंदी गौतम शिक्षण संस्कृती समिती धनसारी, अलिगढ,महाराष्ट्र शाखा, नागपूर.
३६. गेल -१९९८ जातवर्ग आणि लिंग/ पितृसत्ता – गेल ऑमव्हेट
३७. स्त्रीवादी इतिहास लेखनाच्या दिशेने या पुस्तकातील लेख संपाभागवत परदेशी १९९८, स्त्री अभ्यास केंद्र, - पुणे.
38. फडके य .दि. २००८ – बाबासाहेब आंबेडकर आणि काळाराम मंदिर सत्याग्रह, सुगावा, पुणे पृ.२७
39. २००६ महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजाजिप्रभुत्व, सुगावा प्रकाशन, पुणे

40. बिपिन चंद्र (अनु . डॉ. एम. व्ही. काळे) भारतीय स्वातंत्र्याचा इतिहास, इंडियाज स्ट्रगल फॉर इंडिपेन्डन्स के सागर प्रकाशन, पुणे (पृ.९५).
41. गवळी पी.ए. (२०००), पेशवेकालीन महाराष्ट्रकैलास प्रकाशन औरंगाबाद.
42. पानतावणे गंगाधर: "विद्रोहाचे पाणी पेटले आहे", संघर्ष प्रकाशन, नागपूर
43. पानतावणे गंगाधर: पत्रकार बाबासाहेब आंबेडकर सुगत प्रकाशन नागपूर.
44. दांडेकरवि. म. व म . मा. जगताप महाराष्ट्राची ग्रामीण समाजरचना गोखले अर्थशास्त्र, पुणे .
45. वराळे बळवंत हणमंतराव, डॉ. सांगाती बलवंत हणमंत वराळे विनिमय प्रकाशन, मुंबई.
46. कीर धनंजय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
43. खैरमोडे, चां.भ. डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर (खंड १ ते १२) सुगावा प्रकाशन पुणे
47. हाडेकर डी. वाय. डॉ. आंबेडकरांचे शैक्षणिक विज्ञान सुगावा प्रकाशन, पुणे
48. पावर ज. वि. डॉ. आंबेडकरोत्तर आंबेडकरी चळवळ अस्मिताकम्युनिकेशन्स, मुंबई..
49. बागडे उमेश : वसाहतीक समाजातील सांस्कृतिक बंड सुगावा प्रकाशन पुणे.
50. डॉ. आंबेडकर बाबासाहेब (१९९०), 'महार आणि त्यांचे वतन', 'बहिष्कृत भारत' २, १६, ३० सप्टेंबर १९२७, मूल
51. पडवळ तुकाराम तात्या. जातीभेद विवेकसार तिसरी आवृत्ती, रघुवंशी प्रकाशन, मुंबई.
52. बेडेकर दि. के. (१९७७) 'धर्मचिंतन', समाज प्रबोधन संख्या, पुणे .11696
53. बेडेकर दि. के. (१९७७) 'धर्मश्रद्धा एक पुनर्विचार', मागोवा प्रकाशन, पुणे.
54. पाटील शरद (१९८८), 'अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र', सुगावा प्रकाशनपुणे.
55. बगाडे उमेश (२००६), 'महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजातिप्रभुत्व, सुगावा, पुणे.
56. सुमंत पुंडे (१९८८) (.संपा), 'महाराष्ट्रातील जातिसंस्थाविषयकविचार', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
57. बालाश्रिट के, (१९५७), 'सोशल पॉलिसी अँड सोशल चेंज इन वेस्टर्न इंडिया, लंडन(१९८८) बिपीनचंद्र ., 'स्ट्रगल फॉर इंडियाज इंडिपेंडन्स', व्हायकिंग, नवी दिल्ली.
58. वैद्य प्रभाकर, डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचा धर्म", सुगावा पुणे.
59. कीर धनंजय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरपॉप्युलर प्रकाशन मुंबई.
60. खैरमोडे,चां.भ डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर (खंड १ ते १२) सुगावा प्रकाशन, पुणे.
61. ज. वि. पवार : डॉ. आंबेडकरोत्तर आंबेडकरी चळवळ (खंड १ ते ०५)अस्मिताकम्युनिकेशन्स, मुंबई.
62. वसंत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : रायटिंग अँड स्पीचेस' एजुकेशन डिपार्टमेंट, महाराष्ट्र राज्य, मुंब

M.A. I Year, Semester – II

Elective – 1 Credit -4

PATH (ME)- 508Dr. Ambedkar and Western political thought

COURSE OBJECTIVES: This course will inform students about Dr. Ambedkar's orientation in western political thought, his ideological evolution and his ideological foundations.

UNIT I	Influences on Dr. Ambedkar : Enlightenment, Humanism, Rationalism, Enlightenment critique of religion
UNIT II	Encounter with Liberalism Individualism Democracy Human rights
UNIT III	Liberalism and critique of caste society Liberalism and reconstruction of Indian state
UNIT IV	Encounter with Marxism Understanding of capitalism Critique of Marxism by Fabian socialism
UNIT V	State socialism Understanding Dr. Ambedkar's political philosophy Caste-ending democratic revolution

Suggested Readings:

1. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gender," Juban, Kali for Women New Delhi .
2. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.
3. V. Geetha & Raja Durai 1998, "Towards a Non-Brahmin Millennium Form Inotheedhass to periyar" ,Samya, Kolkata.
4. Jose Inqncacio Canezon (ed.), 1992, Indian ed. Delhi, "Buddhism, Sexuality and Gender", Albany-State University of New York press.
5. Dr. Jatav D. R. ; "The Social Philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Phoenix Publishing House, Agra.
6. Dr. Jatav D. R: "The political philosophy of Dr. B. R. Ambedkar" Peoples Publishing House New Delhi.
7. Dr. Jatav D. R : " Dr. Ambedkar's Role in Notional Movement" Boudh Sahitya Sammelan, New Delhi.
8. Puniyani Ram: "Ambedkar and Hindutva politics" Paros Media& Publishing, New Delhi.
9. Gokhale Pradip: "The Philosophy of Dr. B.R. Ambedkar", Sugava, pune.
10. Bagade Umesh: "Dr. Ambedkar's Historical Method," Crtical Qest, New Delhi
11. Keer Dhannanjay: "Dr. Ambedkar, Life& Mission" Popular Mumbai.
12. Badri Narayan, " Making Dalit Public."
13. Writing and Speetcer of Dr. Babasaheb Ambedkar (Valums)
14. . Ambedkar B.R.The rise and fall of Hindu Women ed. L.R.Balley- Bhim Patrika Publication, Jalandhar, Panjab-1970 Chakarawarti Uma-2006-Tulika Books
१५. डॉ. आंबेडकर बी. आर. DBAWS-1989खंड १ महाराष्ट्र शासन, खंड १८ – भाग ३

१६. १९८९ - खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
१७. गेल -१९९८ जातवर्ग आणि लिंग/ पितृसत्ता - गेल ऑमव्हेट
१८. २००८ पृ. ३ दासशुद्रांची गुलामगिरी, मावळाई प्रकाशन शिरूर, पुणे.
१९. फडके य .दि. २००८ - बाबासाहेब आंबेडकर आणि काळाराम मंदिर सत्याग्रह, सुगावा, पुणे पृ.२७
२०. बिपिन चंद्र (अनु . डॉ. एम. व्ही. काळे) भारतीय स्वातंत्र्याचा इतिहास, इंडियाज स्ट्रुगल फॉर इंडिपेन्डन्स के सागर प्रकाशन, पुणे (पृ.९५).
२१. खैरमोडे, चां. भ, "डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर (खंड १ ते १२) सुगावा प्रकाशन, पुणे.
२२. खरात, शंकरराव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रे ", लेखनवाचन भांडार-, पुणे.
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे धर्मांतर लेखन- वाचन भांडार, पुणे
२३. गणवीर रत्नाकर विलायतेहून डॉ. बाबासाहेबांची पत्रे राजगृह प्रकाशन नागपूर,
२४. डॉ. आंबेडकर बाबासाहेब (१९९०), 'महार आणि त्यांचे वतन', 'बहिष्कृत भारत' २, १६, ३० सप्टेंबर १९२७,
२५. गवळी पी.ए. (२०००). 'पेशवेकालीन महाराष्ट्र', कैलासप्रकाशन, औरंगाबाद,
२६. पंडित नलिनी (१९६५) 'जातीवाद आणि वर्गवाद', साधना प्रकाशन, पुणे.
२७. पंडितनलिनी (१९५५), 'महाराष्ट्रातील राष्ट्रवादाचा विकास', मॉडर्न बुक डेपो, मुंबई.
२८. बगाडे उमेश (२००६), 'महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजातिप्रभुत्व, सुगावा, पुणे.
२९. बालाश्रिट के, (१९५७), 'सोशल पॉलिसी अँड सोशल चेंज इन वेस्टर्न इंडिया, लंडन
३०. वैद्य प्रभाकर, डॉ. आंबेडकर आणि त्यांचा धर्म", सुगावा पुणे.
३१. कीर धनंजय डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरपॉप्युलर प्रकाशन मुंबई.
३२. ज. वि. पवार : डॉ. आंबेडकरोत्तर आंबेडकरी चळवळ (खंड १ ते ०५) अस्मिताकम्युनिकेशन्स, मुंबई.
३३. वसंत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : रायटिंग अँड स्पीचेस' एजुकेशन डिपार्टमेंट, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

M.A. I Year, Semester – II

Elective – 1 Credit -4

PATH (ME)-509 Mahatma Phule and Peasant Struggles in Maharashtra

COURSE OBJECTIVES: This course will unfold the conditions of peasantry and their struggle under colonialism. It will bring out Mahatma Phule's thought on peasant exploitation and domination and will orient students about Phule's views on peasant upliftment.

UNIT I	Pre-Colonial Rural Economy a) Caste- Feudalism, Peasantry and Surplus Appropriation under Peshwai b) Agriculture under Colonialism i) Revenue System and Its Impact on Agriculture ii) Commercialization of Agriculture, ii) Recurrence Famines and Scarcities
UNIT II	Peasant Radicalism a) Deccan riots b) Colonial Response to Peasant Radicalism
UNIT III	Mahatma Phule's Analysis of Peasant Issues a) Colonialism and Peasant Exploitation b) Critique of Rural Indebtedness, c) Critique of Colonial Administration d) Religious Exploitation of Peasantry
UNIT IV	Caste and Peasant Exploitation a) Mahatma Phule's Agenda for Peasant Emancipation b) Setting the Economic Agenda of Peasantry c) Waging Cultural Struggle Against Brahmanical Exploitation d) Modernization of Indian Agriculture
UNIT V	Comparison Between the Approaches to Peasant Question: Mahatma Phule and G.V.Joshi, M.G.Ranade, Bal Gangadhar Tilak

Suggested Readings:

1. Kurne Anjali, 1999 "Ethnic Identity and Social Mobility," Rawat Publication, Jaipur & New Delhi.
2. Sharmila Rage, 2006, "Writing Cast Writing Gander," Juban, Kali for Women New Delhi .
3. Ray Kumkum, 2010, "The Power of Gender and the Gender of Power" Oxford University Press.

4. V. Geetha & Raja Durai 1998, "Towards a Non-Brahmin Millennium Form Inotheadhass to periyar", Samya, Kolkata.
5. Rao Anupama: "The Caste Question: Dalits and The politics of Modern India," permanent Black New Delhi.
6. Badri Naray : "Fractured Tales" OUP Delhi.
7. Pandian M.S.S.: "Brahmin Nonbrahmin Genealogies of Tamil Political present" Permant Black, New Delhi.
8. Badri Narayan: " Women Heros and Dalit Assertion in North India: Culture Identity and Politics" sage, New Delhi.
९. १९८९ - खंड १० हिंदी- हिंदुओसे अलगाव खंड ७ हिंदी क्रांती और प्रतिक्रांती केंद्र शासन -१९८९ नवीदिल्ली.
१०. १९७० संपा.एल. आर. बाली - द राईज अँड फॉल ऑफ हिंदू वुमेन भीम पत्रिका पब्लिकेशन, जालंधर, पंजाब.
11. गुंदेकर श्रीराम -२०१० सत्यशोधकी इतिहास साहित्य प्रकाशन लातूर
12. गेल -१९९८ जातवर्ग आणि लिंग / पितृसत्ता - गेल ऑमव्हेट
13. स्त्रीवादी इतिहास लेखनाच्या दिशेने या पुस्तकातील लेख संपा१९९८ -भागवत परदेशी ., स्त्री अभ्यास केंद्र, - पुणे.
14. १९८८ मार्च सत्यशोधक -मार्क्सवादी
15. २००८ पृ. ३ दासशुद्राची गुलामगिरी, मावळाई प्रकाशन शिरूर, पुणे
16. २००६ इतिहासकार हरी नारके संपा महात्मा फुले - शोधाच्या नव्या वाटा (पृ.१०८) महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
17. २००६ महाराष्ट्रातील प्रबोधन आणि वर्गजाजिप्रभुत्व, सुगावा प्रकाशन, पुणे
18. गवळी पी.ए. पेशवेकालीन गुलामगिरी व अस्पृश्यता, आनंद प्रकाशन, औरंगाबाद.
19. कीर धनंजय " जोतीराव फुलेमहात्मा", पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई,
20. बगाडे, उमेश "महात्मा जोतीराव फुले", गंधर्व वेद प्रकाशन, पुणे .
21. बगाडे, उमेश : " वासाहतिक महाराष्ट्रातील शेतकरी संघर्षातील समूह मान", हरिती, पुणे .
22. भोळे भास्कर: "जोतीरावांची समता संकल्पना", लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
23. वैद्यप्रभाकर "महात्मा फुले आणि त्यांची परंपरा" ., मौज प्रकाशन, मुंबई,
24. O'Hanlon, Rosalind.: "Caste Conflict and Ideology", CUP, Cambridge.
25. ओमवेट गेल (१९९०), 'जोतीबा फुले आणि स्त्रीमुक्तीचा विचार लोकवाङ्मयगृह, मुंबई.
26. उगले जी.ए . (२००४), 'ज्ञानोदय आणि महात्मा फुले', कॅडिड प्रकाशन, वर्धा..
27. कीरधनंजय (१९७३), 'महात्मा जोतीराव फुले, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई .
28. कीर मालशे (१९८०) (.संपा), 'महात्मा फुले समग्र वाङ्मय', साहित्य संस्कृतीमंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
29. खोले विलास (१९९९) (.संपा), ताराबाई शिंदे लिखित 'स्त्रीपुरुष तुलना -', प्रतिमा, पुणे .
30. गवळी पी.ए. (२०००) 'पेशवेकालीन महाराष्ट्र', कैलासप्रकाशन, औरंगाबाद,
31. गुंदेकर श्रीराम (१९९८), 'सावित्रीबाई फुले यांची काव्यरचना', माळी मा (.संपा) .गो . 'सावित्रीबाई फुले : काळआणि कर्तृत्व', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ.
32. नरके हरी : महात्मा फुले समग्र वाङ्मय महाराष्ट्र शासन मुंबई.
33. चौसाळकर अशोक (१९९०), 'महात्मा फुले आणि शेतकरी चळवळ, लोकवाङ्मय, मुंबई.
34. नाईक ज वि. (१९९८) जोतीराव, परमहंस आणि प्रार्थना समाज, नरके हरी (.संपा), 'महात्मा फुले शोधाच्यानव्यावाटा' साहित्य संस्कृती मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
35. पळशीकर बंसत (१९९३), 'महात्मा फुले यांनी उभारलेले बंडाचे निशाण आणिसामाजिक क्रांतीची भावी 'वाटचाल', शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर.
36. पाटील पंढरीनाथ सीताराम (२००५), 'महात्मा जोतीराव फुले, मनोविकास प्रकाशन, चक्रवर्ती उमा १९९५))

37. फडके य.दि. नरके हरी (संपा) (१९९१) महात्मा फुले समग्र वाङ्मय साहित्य संस्कृती मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
38. बगाडे उमेश (१९९८), 'सत्यशोधक राष्ट्रवाद', क्रांतीसिंह नाना पाटीलअकादमी, अहमदनगर.
39. बेडेकर दि. के. (१९७७), 'धर्मचिंतन', समाज प्रबोधन संख्या, पुणे .
40. बेडेकर दि. के. (१९७७), 'धर्मश्रद्धा एक पुनर्विचार', मागोवा प्रकाशन, पुणे.
41. भोळे भास्कर (१९९०), 'जोतीरावांची समता संकल्पना', लोकवाङ्मय गृह मुंबई.
42. मांडे प्रभाकर (१९८३), 'गावगाड्याबाहेर', परिवर्तन, औरंगाबाद.
43. वैद्यप्रभाकर (१९७८), 'महात्मा फुले आणि त्यांची परंपरा', मौज प्रकाशन, मुंबई
44. सरदारग. बा. (२००५) 'महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार', ग्रंथाली, मुंबई.
45. साळुंखे आ.ह. (१९९२) , 'महात्मा फुले आणि धर्म', लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
46. साळुंखे पी.बी. व इतर (१९८२), 'महात्मा फुले गौरव ग्रंथ', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळमुंबई.
47. सुमंत पुंडे (१९८८) (.संपा), 'महाराष्ट्रातील जातिसंस्थाविषयकविचार', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.

Class: M. A. Second Year

Semester: Third Semester &Forth Semester

Subject: -----

Sr. No.	Specification /type of Papers	First Semester		Total Credits/Semester	Second Semester		Total Credits/Semester	Total Credits/Year
		Paper	Credits		Paper	Credits		
1	Major Mandatory	Mandatory-7	4	12	Mandatory -10	4	12	24
		Mandatory-8	4		Mandatory -11	4		
		Mandatory -9	4		Mandatory -12	4		
2	Major Activity	Activity-3	2	2	--	--	--	2
3	Major Elective	Elective-3	4	4	Elective-4	4	4	8
4	Research Methodology	--	--	--	--	--	--	--
5	On Job Training/Field Project	--	--	--	--	--	--	--
6	Research Project	RP	4	4	RP	6	6	10
Cum. Cr./ Semester		--	22	22	--	22	22	44
Cum. Cr./Year		--	--	--	--	--	--	44

Exit option: Exit Option: PG Diploma (44 Credits) after Three Year UG Degree

M. A. Second Year: -----

Third Semester:

1. Major Mandatory-1: -----
Major Mandatory-2:-----
Major Mandatory-3:-----
2. Major Activity-1: -----
3. Major Elective-1: -----
4. Research Methodology: -----
5. On Job Training/Field Project: -----
6. Research Project: -----

Forth Semester:

1. Major Mandatory-1: -----
Major Mandatory-2:-----
Major Mandatory-3:-----
2. Major Activity-2:-----
3. Major Elective-2: -----
4. Research Methodology: -----
5. On Job Training/Field Project: -----
6. Research Project: -----

